

De 10 fællesskabs- pointer

TUBØRG
FONDET

IDUE

DANSK
JUNGDOMS
FÆLLESRÅD

DE 10 FÆLLESSKABSPINTER er en listet vidensopsamling fra Dansk Ungdoms Fællesråds inklusionsprojekt "Alle Unge Med i Fællesskabet", som er støttet af Tuborgfondet. Projektet har haft til formål at styrke unges mulighed for at blive en del af et demokratisk fællesskab gennem uddannelse, lokale inklusionsprojekter, følgeforskning og en landsdækkende kampagne med overskriften "Fællesskaber for Alle". **DE 10 FÆLLESSKABSPINTER** er udviklet på baggrund af projektets evaluerings- og forskningsresultater samt den faglige og didaktiske viden og metodik, som projektet har opbygget i perioden ml. 2018 og 2022. Pointerne er blevet udviklet i samarbejde med Center for Ungdomsforskning, der har interviewet og samlet data fra 20 ungefællesskaber og 85 respondenter.

1

**Alle skal ikke
være med i alle
fællesskaber, men
der skal være fæl-
lesskaber for alle**

Når unge bliver spurgt, vil de fleste insistere på, at ALLE skal kunne være med i deres forening eller fællesskab. Det er en målsætning og værdi, der fremstår som umulig at modsige - nærmest som et mantra. Unges holdning om, at det er normativt rigtigt at være inkluderende og rummelige, viser en vilje til at skabe adgang for flere unge. Men samtidig kan dette mantra også usynliggøre det faktum, at der er stor ulighed i, hvilke ungegrupper, der faktisk deltager og dermed har adgang til at deltage i forskellige demokratiske fællesskaber. Alle unges mulighed for at deltage i foreninger forudsætter ikke en grænseløs inklusion, men derimod et mangfoldigt udvalg af demokratiske og åbne foreningsfællesskaber.

*ALLE skal kunne
være med i deres
forening eller
fællesskab.*

2

**Fællesskaber, der vil have flere
med, skal finde balancen mel-
lem særlighed og åbenhed**

Det er en gennemgående værdi, at man som fællesskab skal være åbne og inkluderende. Fællesskaber kræver dog en 'særlighed', og der opstår en udfordring, når man på samme tid vil have alle med og fastholde sin særlighed. Idealet om, at alle kan være med, er også udfordret af det faktum, at størstedelen af rekrutteringen af nye medlemmer sker inden for de nærmeste sociale cirkler. Det handler om at finde en balance mellem fællesskabets særlighed og åbenhed for nye medlemmer og nyt indhold. Et spørgsmål kunne f.eks. hedde "hvem passer allerede ind i fællesskabets særlighed?" eller "hvilke åbninger kan rummes i fællesskabet særlighed?".

3

Underrepræsenterede unge har også ressourcer og er også drevet af at bidrage til fællesskabet

Frivillige unges opfattelse af sig selv, som privilegerede og ressourcestærke, er en god drivkraft for engagement, men det skaber også en forståelse af de unge, som de gerne vil inkludere, som nogen, der ikke har de samme privilegier og ressourcer som dem selv, og derfor har brug for hjælp. De unge anlægger dermed et ressourcemangelsyn på andre unge. Udfordringen er her, at det er de færreste danske unge, som motiveres til at deltage, når de positioneres som underprivilegerede. Det er mere hensigtsmæssigt, at underrepræsenterede unge på den ene side betragtes, som nogle der allerede har ressourcer, som de kan bidrage med, og på samme tid kan have brug for de ressourcer, de får adgang til, i demokratiske fællesskaber. Et dobbeltressourceblik.

4

Et fællesskab har flere rum med forskellige adgangs-muligheder

Der findes flere rum i et enkelt fællesskab. Disse rum kan overordnet opdeles i det udadvendte, det indadvendte og det formaliserede rum. Det udadvendte rum er der, hvor man kan gøre en forskel for nogen eller noget, og det er præget af at være aktivtetsorienteret, tilgængeligt og flertydigt. Det indadvendte rum er præget af at være relationsorienteret, afgrænset, mindre tilgængeligt og båret af en særlighed. Det formaliserede rum er der, hvor man har mulighed for at få indflydelse og magt, og det er præget af at have en lav grad af tilgængelighed, at være resultatorienteret og at være båret af formelle procedurer.

Når fællesskaberne handler for at skabe adgang for flere unge, er et flertal orienteret mod at etablere nye aktiviteter, som retter sig mod den gruppe unge, som man gerne vil have med. Men det betyder, at der i mange tilfælde kun skabes adgang til at deltage i nogle få, ofte lidt perifere, aktiviteter. Dette fokus på udadvendte aktiviteter betyder, at andre aktiviteter og deltagelsesformer i fællesskaberne forbliver utilgængelige. Demokratiske fællesskaber kan med fordel udfolde deres forståelse af hvordan, der er adgang til fællesskabets forskellige typer af rum for deltagelse.

” At danne fællesskab i Danmark er knyttet op på vores forsamlings- og foreningsfrihed.

5

Intet fællesskab uden et fællesrum

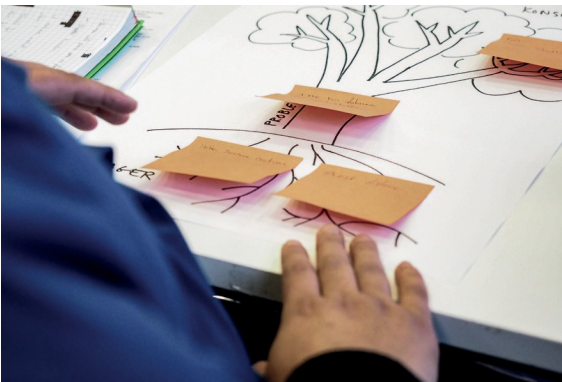
At danne fællesskab i Danmark er knyttet op på vores forsamlings- og foreningsfrihed, der er en del af vores grundlovssikrede frihedsrettigheder. En grundlæggende præmis for at nyde disse rettigheder er at have adgang til rum, hvor man som fællesskab kan forsamle sig. Derfor er adgangen til faciliteter, lokaler, offentlige rum, udearealer og virtuelle rum afgørende for at beskytte den demokratiske ret til at danne fællesskab med andre mennesker.

6

Fællesskabets normer skaber forestillinger om hvem og hvad, det kan rumme

Selvom et fællesskab på et officielt niveau kan inkludere alle uanset baggrund, kan det på et normativt og kulturelt plan se markant anderledes ud. Fællesskabets normer indeholder konkrete forestillinger om, hvem og hvad det kan rumme. Disse forestillinger er tit usynliggjorte som blinde pletter for fællesskabet, og det er tit i mødet med personer og kutyper, der udfordrer normerne, at de kommer til syne. Problemet opstår, når de disser normer f.eks. diskriminerer på baggrund af handicap, etnicitet, seksualitet, køn, politisk overbevisning eller religion.

7

Fællesskabets organisering, ideer og aktiviteter muliggør bestemte deltagelsesformer

Deltagelsesformer handler om de måder, man kan deltage i fællesskabet på. De grundlæggende deltagelsesformer i et fællesskab er summen af fællesskabets aktivitetsformer, ideformer og organisationsformer. Deltagelsesformer handler også om andre krav for deltagelse som uddannelse, social kapital, psykisk og fysisk tilgængelighed, motivationsformer, geografi og økonomi.

8

Fællesskabets forskelsmarkering af underrepræsenterede unge kan opleves som andetgørende

Inklusionstematikken er traditionelt set båret af en problemløsnings-model, hvor en bestemt målgruppe bliver problematiseret, og et bestemt projekt bliver løsningen, der skal inkludere, forandre og redde denne målgruppe. Disse projekter er tit velmenende, men de er båret af et sprog og et menneskesyn, der kan virke andetgørende for dem, de vil inkludere. En forskelsmarkering af en bestemt befolkningsgruppe som resourcesvage, kriminalitetstruede eller fremmede er eksempler på identitetsmarkører, der andetgør bestemte personer i samfundet. Der sker en kommunikationsmæssig eksklusion i forsøget på inkludere, når man oversynliggør bestemte personers normafvigelser. En oversynliggørelse af identitetsmarkører bliver også udemokratisk, da hele værdigrundlaget i demokratiske fællesskaber er, at man mødes om noget fælles tredje uanset medlemmernes forskellige baggrunde. Løsningen er ikke at ophæve alle forskelle, men derimod at være nuancerede i det sprog og det menneskesyn, som fællesskabets inklusionsindsats er bygget op omkring. Helt konkret benytter "Alle Unge Med i Fællesskabet" sig af begrebet "underrepræsenterede unge", som et bud på en neutral målgruppebeskrivelse.

9

Underrepræsentation handler både om hvem og hvad, der ikke er repræsenteret i fællesskabet

Spørgsmålet om, hvem der ikke er repræsenteret i fællesskabet, henviser til underrepræsenteredes ydre karakteristika som alder, køn, etnicitet og uddannelse. Spørgsmålet om, hvad der ikke er repræsenteret, henviser til underrepræsenterede deltagelsesformer som online deltagelse, deltagelse med tilgængelighedsværktøjer, deltagelse på et fremmed sprog, deltagelse med en alternativ rolle, deltagelse med en anden aktivitet og deltagelse ud fra en ny ide.

”Hvem-perspektivet” kan problematisere vigtige repræsentationsudfordringer, men det kan ikke stå alene, hvis man også vil løse disse udfordringer. Ved at supplere ”hvem-perspektivet” med ”hvad-perspektivet”, får fællesskabet øje på de strukturer, normer og aktiviteter, der forhindrer underrepræsenterede personer i at deltage i fællesskabet.

10

Mangfoldighed handler om at udbrede sit fællesskab; inklusion handler om at udvikle det

Mangfoldighed handler om at udbrede sit fællesskab til underrepræsenterede personer, der harmonerer med fællesskabets deltagelsesformer. Mangfoldighed gennem udbredelse er optaget af kommunikation, netværk, promovering, åbent hus og andre udadvendte rekrutteringsstrategier.

Inklusion handler om at udvikle sit fællesskab til at kunne inkludere underrepræsenterede personer, der disharmonerer med fællesskabets deltagelsesformer. Inklusion gennem udvikling af fællesskabet er optaget af organisationsudvikling, nye aktiviteter, tilgængelighed, kulturforandring og andre indadvendte aktiviteter.

” *Mangfoldighed
handler om at
udbrede sit
fællesskab*

Redaktion
Deniz Atan
Rikke Jonasson Dalum
Mathias Leinum-Ottesen

Foto
Live Studio Streamers

Grafik
www.grafiskafdeling.dk